

Ogólna struktura Eucharystii i jej elementy

„Gdzie dwaj albo trzej zgromadzeni w imię moje, tam jestem pośród nich”. (Mt 18,20). Powyższe słowa Chrystusa osiągają swój szczyt w Liturgii, zwłaszcza Eucharystycznej. W niej doświadczamy rzeczywistej obecności Chrystusa: w zebranych zgromadzeniu, w osobie szafarza, w Bożym słowie, w sposób substancjalny i trwały pod postaciami eucharystycznymi (p. 27).

Obecność Chrystusa w osobie kapłana

Kapłan reprezentuje osobę Chrystusa, przewodniczy zgromadzeniu, zanoszą modlitwy do Boga w imieniu całego ludu świętego i wszystkich obecnych. Przysługuje mu modlitwa eucharystyczna, oracje (kolekta, modlitwa nad darami i modlitwa po komunii) (p. 30). Z racji przewodniczenia do kapłana należy również wypowiadanie pewnych zachęt przewidzianych w samym obrzędzie (wprowadzenie do Mszy po wstępnym pozdrowieniu a przed aktem pokutnym, do Liturgii Słowa, przed czytaniem, do modlitwy eucharystycznej, przed prefacją, przed rozesłaniem), kierowanie Liturgią Słowa oraz udzielanie końcowego błogosławieństwa. Kapłan winien jednak zachować sens zachęty proponowanej we mszale i wyrazić ją w krótkich słowach (p. 31). Natura modlitw przewodniczącego wymaga, aby były wypowiadane głośno i wyraźnie i by wszyscy uważnie je słuchali. Dlatego w czasie ich wypowiadania nie można wykonywać innych modlitw ani śpiewów, nie wolno też grać na organach ani na innych instrumentach (p. 32). Kapłan jako przewodniczący wypowiada modlitwy w imieniu Kościoła, zgromadzonej wspólnoty, a także swoim po cichu (przed odczytaniem Ewangelii, podczas przygotowania darów, przed Komunią kapłańską i po jej przyjęciu) (p. 33).

Obecność Chrystusa w Słowie Bożym

Kiedy czyta się Słowo Boże, sam Bóg przemawia do swego ludu. Dlatego należy się wielki szacunek dla tej części Liturgii. Skuteczność, pełniejsze

zrozumienie Bożego Słowa osiąga się dzięki homilii, która konfrontuje rzeczywistość Bożą z ludzką egzystencją.

Struktura Eucharystii

Eucharystia składa się z dwóch zasadniczych części: Liturgii Słowa i Liturgii Eucharystycznej. Oprócz nich na początku wyróżnia się jeszcze Obrzęd Wstępu, na koniec Obrzęd Zakończenia (p. 28).

Wspólnotowy charakter Eucharystii

Sprawowanie Eucharystii ma ze swej natury charakter wspólnotowy. Duże znaczenie posiadają w tym względzie dialogi prowadzone pomiędzy kapłanem a zgromadzonym ludem, a także aklamacje (p. 34). Te formy stanowią ten stopień czynnego uczestnictwa, jakiego należy wymagać od wiernych. Inne części, pożyteczne dla wyrażenia i pogłębienia czynnego udziału uczestników liturgii, to zwłaszcza akt pokutny, wyznanie wiary, modlitwa powszechna i modlitwa Pańska. Wreszcie do innych formuł należą te, które stanowią samodzielny obrzęd, czyli akt liturgiczny, jak hymn Chwała, psalm responsoryjny, Alleluja i werset przed Ewangelią, Święty, aklamacja anamnezy, śpiew po Komunii, a także te, które towarzyszą jakiemuś obrzędowi, jak pieśń na wejście, na przygotowanie darów, Baranku Boży i na komunię (p. 37).

Specyfika wykonywanego śpiewu

Schodzący się razem w oczekiwaniu na przyjście Pana są wezwani do wspólnego wykonywania psalmów, hymnów i pieśni pełnych ducha (por. Kol 3,16). Należy zadbać, by nie zabrakło śpiewu usługujących i ludu podczas Mszy świętych celebrowanych w niedziele i święta nakazane. W doborze części śpiewanych pierwszeństwo należy przyznać elementom wykonywanym przez kapłana, diakona albo lektora, z odpowiedziami ludu (p. 40). Wśród cieszących się równym szacunkiem rodzajów śpiewu pierwsze miejsce winien zajmować śpiew gregoriański jako własny śpiew liturgii rzymskiej (przynajmniej niektóre stałe części Mszy Świętej i modlitwę Pańską). Nie są wykluczone inne rodzaje muzyki, zwłaszcza wielogłosowa, byleby

odpowiadała duchowi czynności liturgicznej i sprzyjały uczestnictwu wszystkich wiernych (p. 41).

Gesty i postawy

Gesty i postawy ciała obecnych w czasie liturgii winny zmierzać do tego, aby cała celebracja odznaczała się pięknem i szlachetną prostotą. Mają one na celu wspólne duchowe dobro ludu Bożego. Zachowanie przez wiernych jednolitych postaw jest znakiem jedności zgromadzonych na liturgii wiernych.

Postawa stojąca w czasie liturgii obowiązuje: od wejścia kapłana do ołtarza aż do kolekty włącznie, podczas śpiewu Alleluja, w czasie głoszenia Ewangelii, podczas wyznania wiary i modlitwy powszechnej, od wezwania *Módlcie się, aby moją i waszą ofiarę...* do końca Mszy Świętej z następującymi wyjątkami na postawę siedzącą: podczas czytań przed Ewangelią i psalmu responsoryjnego, w czasie homilii i przygotowania darów oraz zależnie od okoliczności, kiedy zachowuje się święte milczenie po Komunii świętej.

Postawa klęcząca jest zalecana: jeśli nie stoją na przeszkodzie względy zdrowotne, ciasnota, lub obecność znacznej liczby uczestników albo inne uzasadnione przyczyny, wierni klęczą podczas konsekracji. Ci, którzy nie mogą klęknąć niech wykonają głęboki ukłon, gdy kapłan po konsekracji przyklęka. Gdzie istnieje zwyczaj, iż lud klęczy od zakończenia aklamacji Święty aż do końca modlitwy eucharystycznej oraz przed Komunią świętą, na Baranku Boży, zwyczaj ten wypada zachować (p. 43). Do gestów zalicza się także następujące czynności i procesje: podążanie kapłana z diakonem i usługującymi do ołtarza, przeniesienie Ewangeliarza do ambony, procesja z darami i wiernych do Komunii Świętej. Czynności te mają odbywać się w sposób piękny przy odpowiednim śpiewie (p. 44).

Znaczenie milczenia

Należy także zachować w odpowiednim czasie milczenie: skupienie w akcie pokuty i po wezwaniu do modlitwy, krótkie rozważanie po czytaniu lub

homilii, uwielbienie po Komunii świętej. Godne pochwały jest zachowanie milczenia w kościele, w zakrystii przed rozpoczęciem celebracji.